

Energi- og miljøkomiteen

Vår ref.:
SSDDeres ref.:
Dokument 8:196 S (2025-2026)Dato:
13. april 2026

Innspill til representantforslag om å bygge infrastruktur for transport og lagring av CO₂ - Kortskip

Tekna er fagforeningen for over 118 000 naturvitere, teknologer og studenter. Våre medlemmer har høyere utdanning og representerer viktige kunnskapsmiljøer i Norge, både i offentlig og privat sektor.

Tekna viser til representantforslag fremmet av SV om å bygge infrastruktur for transport og lagring av CO₂. Tekna er enige med SV i at vi trenger mer tilpasset infrastruktur for transport og lagring av CO₂. Vi mener at CCS er en viktig nøkkel for å nå de klimamålene som Norge er forpliktet til.

Tekna er enig i at fastlandsindustrien i Norge er viktig, både med tanke på arbeidsplasser og lokalsamfunn, men også fra et sikkerhet- og beredskapsperspektiv. Dagens geopolitiske situasjon og den usikkerheten dette medfører, gjør at vi må være mer selvforsynte i tiden fremover, også med industriprodukter, kompetanse og industrideknologi.

Tekna mener det er viktig å utfordre industrien til selv å gjennomføre tiltak for å redusere utslipp, gjennom høye avgifter på utslipp og prinsippet om at forurenser betaler. Samtidig ønsker vi fortgang i reduksjonen av klimagassutslipp. Prosessindustrien melder om at de nå er ved et punkt hvor de har kuttet de utslippene som det har vært enklest å kutte, og at det som gjenstår er kostbart og krever både støtte og forutsigbarhet. Tilgang på fornybar energi og kraftnett, markedstilgang og forutsigbare rammevilkår er hovedutfordringene de melder om. Når det gjelder CCS, forteller de at lange transportavstander og relativt små utslipps-volumer, i tillegg til svært dyr teknologi, gjør at det blir svært kostbart å investere i infrastruktur og transportløsninger for CO₂, særlig for små aktører med relativt lave utslippsvolumer i forhold til de største aktørene. Utrullingen av fangst og lagring av CO₂ går derfor tregt. Og samtidig, med strengere krav til utslippskutt, øker risikoen karbonlekkasje og utflagging av industrien gjør at vi trenger å få på plass nye tiltak.

Tekna, sammen med Bellona, Zero, Offshore Norge, Norsk Industri og Fellesforbundet, fremmet følgende forslag til anmodningsvedtak fra Stortinget i brev til energi- og miljøkomiteen, næringskomiteen og finanskomiteen i november 2025:

"Stortinget ber regjeringen etablere en helhetlig virkemiddelpakke for CO₂-håndtering innen 1. juli 2026. Ordningen bør være innrettet for å realisere karbonfangst fra industrianlegg som har fossile eller biogene CO₂-utslipp med potensial for betydelige utslippsreduksjoner. I tillegg til en omvendt avgift for negative utslipp, må det derfor innføres en auksjonsbasert støtteordning for fossile utslipp. Ordningen bør også legge til rette for et privat-statlig samarbeid for etablering av nødvendig infrastruktur."

Teknas innspill til forslagene fra SV:

- 1. Stortinget ber regjeringen legge frem forslag om investering i utbygging av infrastruktur for transport og lagring av CO₂, slik at også mindre og geografisk spredte utslippskilder får tilgang til slike løsninger. Utbyggingen bør skje trinnvis og ta utgangspunkt i industriklynger og prosjekter som allerede er under utvikling på Haugalandet, i Grenland, på Mongstad og i Mo i Rana.*

Tekna er positive til at Northern Lights og Langskip nå er i gang. Men, som SV også skriver, er disse prosjektene tilpasset de aller største utslippene og først og fremst innrettet for internasjonale kunder. Vi har mange andre aktører i fastlandsindustrien hvor det fortsatt er potensiale for å kutte utslipp, men hvor kostnadene er svært høye, avstandene store og utslippsvolumene er relativt små sett i forhold til de største aktørene.

Svakheter ved det eksisterende virkemiddelapparatet er at utslipp av CO₂ fra forbrenning av biomasse anses som klimanøytralt og er ikke innlemmet i EUs system for handel med klimakvoter (EU ETS). Fangst og lagring av biogent CO₂ gir dermed ingen besparelser eller inntekter gjennom kvotesystemet eller andre obligatoriske mekanismer. Det samme gjelder fangst og lagring av CO₂ fra lufta (DACCS).

Tekna mener at tiden er inne for å få på plass helhetlige virkemidler for etablering av verdikjeder for CO₂-håndtering, slik at vi får en forgang i reduksjonen av utslipp fra fastlandsindustrien. Med det mener vi stabile rammebetingelser og virkemidler for utbygging av infrastruktur og transport for CO₂ som er tilpasset flere aktører enn de aller største.

Tidlig utrulling av verdikjeder for CO₂-håndtering i Norge vil kunne styrke konkurranseevnen til norske virksomheter og bidra til at tjenester knyttet til CO₂-håndtering blir et norsk eksportprodukt. For at potensielle fangstaktører i Norge skal få tilstrekkelig forutsigbarhet for investeringsbeslutninger, er det nødvendig med målrettede investeringer i transport- og lagringsinfrastruktur.

Etterslep i nødvendige investeringer kan føre til at industri i Norge helt eller delvis legges ned, og at produksjonen heller skjer i andre land. Da mister vi arbeidsplasser, det går på bekostning av sikkerhet og beredskap, og vi risikerer at utslippene skjer i andre land og uten en direkte mulighet til å redusere dem.

En omvendt avgift for negative utslipp, altså at staten speiler CO₂-avgiften og at aktørene får betalt for hvert tonn som fjernes, er positivt. Men, denne ordningen er ikke tilstrekkelig for å oppnå de nødvendige utslippskuttene fra industrien. Vi trenger flere og bedre insentiver for karbonfangst for fossile og biogene utslipp. Tekna har derfor bedt om en utvidet virkemiddelpakke som, i tillegg til omvendt avgift for negative utslipp, innfører en auksjonsbasert støtteordning for fossile utslipp. En slik støtteordning ble anbefalt i rapporten fra Oslo Economics om virkemidler for industriell karbonfjerning¹, og går ut på at prosjekteierne/-utviklerne byr inn en pris som de anser nødvendig for å sikre en rimelig avkastning i prosjektet.

Markedsaktørene er de som kjenner markedet best og har best forutsetning for å sette en slik pris. De vil ha interesse i å oppnå et høyest mulig støttebeløp, men ved å ha konkurranse om støtten, vil prosjekteierne ha insentiver til å by så lave støttebeløp som mulig, så lenge dette sikrer tilstrekkelig avkastning til å forsvare prosjektet. En auksjon vil da gi en effektiv markedsbasert pris og mest mulig karbonfangst innenfor et gitt budsjett, og dermed også større sikkerhet om måloppnåelse, ved at myndighetene kan beslutte et ønsket kvantum av ulike typer CCS-prosjekter, og få dette realisert til lavest mulig kostnad (gitt konkurranse). Tekna har også støttet differansekontrakter som tiltak. Slike kontrakter bidrar til å fjerne risiko for feilprising ytterligere.

Tekna mener at målet med virkemidlene som innføres for CCS må være å sikre en forutsigbar finansiering og å fremskynde utrulling av CO₂-håndtering fra innenlands industri og avfallsforbrenning, slik at vi raskt reduserer klimagassutslippene fra industrien.

Tekna har per nå ikke tatt stilling til om eller i hvilken rekkefølge industriområder bør prioriteres ved utbyggingen av infrastruktur og etableringen av transportløsninger, men forutsetter at dette løses på en fornuftig måte, og i samråd med industrien.

- 2. Stortinget ber regjeringen utrede framtidige modeller for eierskap og organisering av infrastruktur for CO₂-håndtering, herunder vurdere en modell tilsvarende den rollen Gassco i dag har for infrastrukturen for naturgass i Norge.*

---

¹ Oslo Economics (2024). *Virkemidler for industriell karbonfjerning*, s. 45. Rapport utarbeidet på oppdrag fra Miljødirektoratet - <https://osloeconomics.no/wp-content/uploads/2024/04/M2735-1.pdf>

Tekna ønsker målrettede tiltak for å koordinere investeringsbeslutninger for norske CO₂-verdikjeder, for eksempel gjennom et privat-statlig samarbeid for etablering av nødvendig infrastruktur.

Ifølge rapporten fra Oslo Economics kan transportløsninger på land bygges ut mer rasjonelt med koordinering og samarbeid regionalt og nasjonalt. Samtidig krever en rasjonell utvikling og utnyttelse av lagerinfrastruktur på norsk sokkel koordinering på tvers av land, fordi norske utslippsvolum, og dermed potensialet for CO₂-fangst, er begrenset relativt til de volumene som behøves for å kunne dimensjonere lagerløsningene på en kostnadseffektiv måte der stordriftsfordeler realiseres.

- 3. Stortinget ber regjeringen etablere et nasjonalt veikart med tydelige og tidfestede mål for hvor mye CO₂ som skal fanges, transporteres og lagres i Norge fram mot 2030, 2035 og 2040, som oppfølging av vedtak nr. 90 (2024–2025) fra behandlingen av statsbudsjetter for 2025.*

Tekna mener at staten bør ta en koordinerende rolle i anskaffelsen av lager- og transporttjenester på vegne av innenlandsk industri for å komme hurtigst mulig i gang med karbonfangst og -lagring.

- 4. Stortinget ber regjeringen stille krav om maksimale utslippsnivåer for sement og stål i offentlig innkjøp for bygg- og anleggsprosjekter, med mål om å utvikle et marked som etterspør industriprodukter med lave eller null utslipp.*

Tekna mener at bærekraftige tildelingskriterier må ligge til grunn offentlige innkjøpsprosesser. Vi støtter forslaget i punkt 4, med forbehold om at man får på plass virkemiddel og rammebetingelser som gjør målene mulig å oppnå, også for de mindre aktørene.

Tekna mener at våre innspill til løsninger vil bidra til å styrke industriens konkurransekraft og gi nødvendig forutsigbarhet, som igjen vil bidra til mer CCS, mer teknologiutvikling og mindre utslipp.